

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy	w Ostrołęce	Wydział III
Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych		

w składzie:

Przewodnicząca: SSO Grażyna Załęska-Bartkowiak

Protokolant: sekretarz sądowy Emilia Kowalczyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 czerwca 2014 r. w O.

sprawy z odwołania J. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania J. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 6 lutego 2013 r. **znak** (...)

orzeka:

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przelicza wysokość emerytury J. O. począwszy od dnia 01.12.2012r.:

a) poprzez przyjęcie, że podstawa wymiaru składek wynosiła: w 1963r. – 5.657,60zł, w 1964r. – 7.040,80zł, 1968r. – 16.892,40zł, 1969r. – 20.193zł, 1970r. – 23.270zł w 1971r. – 22.306zł, 1979r. - 22.015zł;

b) poprzez przyjęcie dodatkowych okresów składkowych: od dnia 17.08.1972r. do 31.12.1972r., od dnia 01.05.1991r. do dnia 14.10.1991r. i od dnia 01.05.1992r. do dnia 31.07.1992r.;

II. w pozostałym zakresie oddala odwołanie;

III. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji;

IV. na mocy art.477¹⁰§2 kpc przekazuje do (...) Oddział w P. celem rozpoznania wnioski J. O. z dnia 15.05.2013r. o przeliczenie emerytury w oparciu o zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z Urzędu Gminy w O. za lata 1991-1995 z dnia 04.04.2013r. oraz informację o wysokości wypłaconego zasiłku z Powiatowego Urzędu Pracy w latach 2007-2008.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 06.02.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. ponownie przeliczył emeryturę J. O., począwszy od dnia 01.12.2012r., uwzględniając dodatkowe składniki wynagrodzenia wynikające z przedłożonych dokumentów w dniu 24.12.2012r.

J. O. odwołał się od powyższej decyzji i zakwestionował wysokość wyliczonej emerytury. Po sporządzeniu opinii przez biegłą ds. rachunkowości – wniósł o przeliczenie wg wariantu I opinii.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Po sporządzeniu przez biegłą opinii – nadal wniósł o oddalenie odwołania, ewentualnie przyjęcie wariantu II opinii.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 12.05.1997r. Oddział ZUS przyznał J. O. prawo do renty według III grupy inwalidzkiej, na podstawie przepisów ustawy z dnia 14.12.1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin. Wpłata przyznanej renty kontynuowana była do 30.06.2006r. Z dniem 01.07.2006r. nastąpiło wstrzymanie renty, ponieważ odwołujący uznany został przez komisję lekarską ZUS za zdolnego do pracy.

Do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęte zostało wynagrodzenie z 8 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z okresu od 01.01.1989r. do 31.12.1996r. Wynagrodzenie za te lata przyjęte zostało w wysokościach wykazanych w zaświadczeniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawionych przez Zespół (...) w O.. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty z tych zarobków wyniósł 54,43%. Wskaźnik ten następnie uległ podwyższeniu do wysokości 56,23%, po uwzględnieniu w 1989r. i 1990r. podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

W dniu 22.07.2008r. odwołujący zwrócił się z wnioskiem o ustalenie uprawnień do emerytury, na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W odpowiedzi na w/w wniosek, Oddział ZUS w P. Inspektorat w O. decyzją z dnia 06.08.2008r. przyznał odwołującemu J. O. prawo do emerytury w oparciu o przepisy w/w ustawy o emeryturach i rentach z FUS, podejmując jej wypłatę od dnia 01.07.2008r.

Do wniosku o emeryturę odwołujący nie dołączył dodatkowych dokumentów na okoliczność osiągniętego wynagrodzenia, zatem do ustalenia podstawy wymiaru przyjęto zarobki odwołującego wykazane w zaświadczeniach wystawionych przez Zespół (...) w O. oraz wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w okresach od 01.05.1979r. do 30.11.1983r., od 01.04.1984r. do 30.09.1984r., od 01.06.1987r. do 30.09.1987r., od 01.05.1988r. do 30.09.1988r., od 01.05.1989r. do 30.09.1989r. i od 01.05.1990r. do 30.09.1990r. podanej w zaświadczeniu z dnia 25.03.2004r. (przy czym za ostatni okres przyjęto tylko podstawę za maj 1990r., bowiem tylko do tego miesiąca zostały opłacone składki). Dodatkowo na podstawie legitymacji ubezpieczeniowej przyjęto zarobki za 1972r. w podanej kwocie, tj. 31.994 zł. Nie przyjęto natomiast kwoty 14.539 zł, gdyż w w/w legitymacji kwota ta dotyczy lat 1968/1969 i zdaniem organu rentowego nie możliwe jest ustalenie, którego roku ona dotyczy. Za pozostałe okresy zatrudnienia, za które odwołujący nie przedstawił zarobków, przyjęte zostało, zgodnie z art.15 ust. 2a w/w ustawy, minimalne wynagrodzenie proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Podstawa wymiaru emerytury odwołującego została ustalona z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. Przy przyjęciu lat 1972, 1980, 1981, 1989-1997, 1999-2006 wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wyniósł 57,30% i w takiej wysokości został przyjęty przy ustalaniu wysokości emerytury w decyzji przyznającej emeryturę.

Na podstawie złożonego przez odwołującego w dniu 29.01.2009r. zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za okres pracy w (...) w O. od 16.08.1965r. do 31.01.1968r. i od 16.10.1969r. do 31.05.1970r. oraz uzyskanych przez organ rentowy zaświadczeń wydanym przez Zespół (...) w O. z dnia 19.03.2009r. z zarobkami za lata 1989-2007, Oddział ZUS dokonał ponownego ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury. Przy ustalaniu wskaźnika przyjęte zostało także wynagrodzenie minimalne za okresy pracy, za które brak jest dokumentów potwierdzających wynagrodzenie. Po przeliczeniu organ ustalił wskaźnik wysokości emerytury z lat 1967, 1969, 1970, 1972, 1984, 1989-1993, 1995, 1996, 1997, 2000-2006, który wyniósł 62,11%.

W oparciu o nowo wyliczony wskaźnik, Oddział ZUS w decyzji z dnia 15.05.2009r. dokonał przeliczenia wysokości emerytury odwołującego z dniem 01.01.2009r.

W dniu 24.12.2012r. odwołujący J. O. złożył w ZUS wniosek o ponowne ustalenie podstawy wymiaru emerytury. W swoim wniosku ubezpieczony wnosił o ustalenie wynagrodzenia z okres pracy w Spółdzielni (...) w O. w latach 1968-1969 oraz w (...) w latach 1970-1972 na podstawie przedstawionych umów o pracę, przeszeregowań i karty obiegowej oraz o przyjęcie wynagrodzenia minimalnego za okres pracy w Spółdzielni (...) od 01.03.1972r. do 15.01.1973r. Ponadto odwołujący wnosił o uwzględnienie dochodów za okres prowadzenia działalności gospodarczej, a także z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcyjno Handlowym (...) Sp. z o.o. w okresie od 02.01.1991r. do 31.07.1992r.

Po dokonaniu analizy przedstawionych przez ubezpieczonego dokumentów ZUS na nowo ustalił podstawę wymiaru emerytury z 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu. Wysokość zarobków za poszczególne lata przyjęta została w wysokościach podanych w zaświadczeniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, legitymacji ubezpieczeniowej oraz zaświadczenia o wysokości podstawy wymiaru składek za okres wykonywania działalności gospodarczej. W podstawie wymiaru uwzględnione zostały także zarobki za okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcyjno Handlowym (...) Sp. z o.o. w okresie od 02.01.1991r. do 31.07.1992r. na podstawie zaświadczenia dołączonego do wniosku z dnia 24.12.2012r. Organ rentowy podniósł, że wiedzę o tym okresie pracy organ rentowy otrzymał dopiero z zaświadczenia z dnia 11.12.2012r. złożonego przez odwołującego w dniu 24.12.2012r. oraz wypełnionego kwestionariusza dotyczącego okresów składkowych i nieskładkowych dołączonego do wniosku z dnia 24.12.2012r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W toku postępowania J. O. zgłosił szereg roszczeń dotyczących wyliczenia wysokości jego emerytury w zaskarżonej decyzji, do których Sąd kolejno ustosunkuje się poniżej.

Przedmiotem sporu pomiędzy stronami była wysokość wynagrodzenia J. O. uzyskanego w (...). J. O. był tam zatrudniony **od dnia 15.07.1963r. do dnia 15.07.1964r.**

ZUS przyjął za ten okres minimalne wynagrodzenie.

Sąd pozyskał akta osobowe odwołującego z tego zatrudnienia. Z dokumentów znajdujących się w aktach wynika, że od dnia 15.07.1963r. odwołujący uzyskał wynagrodzenie w wysokości 5,20zł/godz., od 21.05.1964r. – 6,50zł/godz. Z legitymacji ubezpieczeniowej nie wynika, aby odwołujący w tym okresie był niezdolny do pracy.

Biegła ds. rachunkowości dokonała obliczeń podstawy wymiaru emerytury w oparciu o powyższe dane i ustaliła, że w 1963r. podstawa wymiaru emerytury wynosi 5.657,60zł, a w 1964r. – 7.040,80zł.

Sąd uznał, że należy oprzeć się w tych wyliczeniach na opinii biegłej. Wzięła ona bowiem pod uwagę dokumenty źródłowe.

Z tych względów w tym zakresie Sąd zmienił zaskarżoną decyzję na mocy art.477¹⁴§2 kpc.

Odwołujący podjął pracę w (...) ponownie w okresie **od dnia 02.06.1970r. do dnia 19.08.1972r.**

Za lata 1970-1971 ZUS przyjął wynagrodzenie minimalne. Natomiast za 1972r. ZUS przyjął wynagrodzenie wynikające z legitymacji ubezpieczeniowej w wysokości 31.994zł.

Z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych wynika, że od dnia 02.06.1970r. odwołujący uzyskiwał wynagrodzenie w wysokości 9,50zł/godz. Z legitymacji ubezpieczeniowej nie wynika, aby odwołujący w tym okresie był niezdolny do pracy.

Biegła ds. rachunkowości dokonała obliczeń podstawy wymiaru emerytury w oparciu o powyższe dane i ustaliła, że w 1970r. podstawa wymiaru emerytury wynosi 23.270zł (w tym kwota 10.141zł - to wynagrodzenie uzyskane w C., gdzie odwołujący był zatrudniony do dnia 31.05.1970r.). Natomiast w 1971r. podstawa wymiaru emerytury wynosi 22.306zł.

W 1972r. odwołujący pracował do 19.08.1972r. w (...). Równocześnie od dnia 01.03.1972r. do dnia 15.01.1973r. pracował w Powiatowej Spółdzielni Pracy Usług (...) w O.. Był tam kierownikiem zakładu usługowego.

Za 1972r. biegła obliczyła podstawę wymiaru świadczenia w dwóch wariantach. W wariantcie I przyjęła, że odwołujący był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, zaś podstawę za okres pracy w Powiatowej Spółdzielni Pracy Usług (...) w O. ustaliła na poziomie najniższego wynagrodzenia. Natomiast w wariantcie II z uwagi na brak możliwości ustalenia wymiaru czasu pracy w w/w Spółdzielni – przyjęła do wyliczenia emerytury w/w okres zatrudnienia, lecz nie uwzględniła podstawy za ten okres. Dlatego w wariantcie II za 1972r. ustaliła podstawę w wysokości 31.994zł. Jest to kwota wynikająca z legitymacji ubezpieczeniowej i stanowiąca wynagrodzenie z (...).

Sąd oparł się na wyliczeniach biegłej i zmienił zaskarżoną decyzję poprzez przyjęcie do obliczenia wysokości J. O., że w 1970r. podstawa wymiaru emerytury wynosi 23.270zł, a w 1971r. – 22.306zł.

Natomiast w 1972r. Sąd przyjął wariant II wynikający z opinii biegłej. Sąd uznał bowiem, że w Spółdzielni Pracy Usług (...) w O. był kierownikiem zakładu usługowego, rozliczającego się na ryczałt. Wysokość wynagrodzenia uzależniona była od rozmiaru prowadzonej działalności usługowej. Odwołujący łączył w niektórych okresach tę działalność usługową z zatrudnieniem u innych pracodawców. Wobec powyższego brak jest możliwości ustalenia wymiaru czasu pracy w tej spółdzielni, a tym samym brak jest możliwości ustalenia, jakie wynagrodzenie wówczas otrzymywał.

Dlatego Sąd uznał, że podstawa wymiaru przyjęta przez ZUS za 1972r. w wysokości 31.994zł jest prawidłowa i w tym zakresie oddalił odwołanie.

Odwołujący wnosił także o zaliczenie okresu jego zatrudnienia w (...) do stażu pracy. Analiza akt emerytalnych prowadzi do wniosku, że ZUS zaliczył odwołującemu prawidłowo ten okres. Nie zostały mu zaliczone do stażu jedynie dni: 17-19.08.1972r., gdyż były to nieusprawiedliwione nieobecności w pracy.

W niniejszej sprawie spór dotyczył także wysokości wynagrodzenia J. O., które uzyskał w (...) ***Spółdzielni (...)*** w O..

Był tam zatrudniony w okresie **od dnia 01.02.1968r. do dnia 06.09.1969r.** na cały etat oraz **od dnia 10.09.1969r. do dnia 30.11.1969r.** na 1/2 etatu.

ZUS przyjął mu za ten okres najniższe wynagrodzenie.

Z dokumentów złożonych do ZUS wynika, że wynagrodzenie odwołującego od 01.02.1968r. wynosiło 7,10zł/godz., od 01.01.1969r. – 8,00zł/godz., od 10.09.1969r. także 8,00zł/godz., przy czym odwołujący od tej daty pracował na 1/2 etatu. Z legitymacji ubezpieczeniowej nie wynika, aby odwołujący w tym okresie był niezdolny do pracy.

Biegła ds. rachunkowości dokonała obliczeń podstawy wymiaru emerytury w oparciu o powyższe dane i ustaliła, że w 1968r. podstawa wymiaru emerytury wynosi 16.892,40zł (w tym kwota 5.273zł stanowi wynagrodzenie z C., gdzie był zatrudniony do stycznia).

Sąd oparł się na tych wyliczeniach i zmienił w tym zakresie zaskarżoną decyzję.

Natomiast za 1969r. biegła dokonała obliczeń w dwóch wariantach. W wariantcie I biegła uwzględniła, że z zaświadczenia z dnia 18.09.1969r. wystawionego przez OSM O. wynika, że J. O. w ostatnich trzech miesiącach uzyskał średnie wynagrodzenie w wysokości 2.147zł miesięcznie. Biegła przyjęła, że powyższa informacja dotyczy miesięcy: czerwiec-sierpień, albowiem zaświadczenie zostało wystawione we wrześniu. Natomiast za pozostały okres biegła w tym wariantcie przyjęła wysokość zarobków wynikających z angaży.

W wariantcie II biegła obliczyła podstawę wymiaru emerytury jedynie w oparciu o angaże.

Sąd przyjął wariant II. Sąd uznał bowiem, że brak jest informacji, czy wszystkie składniki wynagrodzenia ujęte w zaświadczeniu z dnia 18.09.1969r. były oskładkowane. Natomiast obliczenia zawarte w wariantcie II oparte zostały o dokumenty źródłowe. Dlatego Sąd przyjął, że w 1969r. podstawa wymiaru świadczenia J. O. wynosi 20.193zł.

Kolejny sporny okres dotyczy zatrudnienia w **(...)O.**

ZUS nie zaliczył odwołującemu ani tego okresu do stażu pracy ani nie przyjął wynagrodzenia z tego okresu.

Jedynym dowodem na okoliczność tej pracy jest wpis w legitymacji ubezpieczeniowej odwołującego. Z zapisów w niej wynika, że pracował tam na pewno w okresie **od dnia 19.10.1979r. do dnia 21.11.1979r.**

Biegła sporządziła opinię w dwóch wariantach. W wariantcie I przyjęła, że pracował tam w w/w okresie, w pełnym wymiarze czasu pracy i za podstawę za ten okres przyjęła najniższe wynagrodzenie. Natomiast w wariantcie II biegła pominęła w/w okres zatrudnienia i podstawę z uwagi na brak dokumentów świadczących o tym, w jakim wymiarze czasu pracy odwołujący tam pracował.

Sąd przyjął wariant I. W ocenie Sądu nie podlega wątpliwości, że przynajmniej w okresie od dnia 19.10.1979r. do dnia 21.11.1979r. odwołujący pracował w T.. Wynika to w jednoznaczny sposób z zapisów w legitymacji ubezpieczeniowej. Na str.84 legitymacji znajduje się bowiem zapis, że od 19.10.1979r. został tam zatrudniony jako kierowca, natomiast na str.7 legitymacji jest zapis zaświadczający o zatrudnieniu pracownika opatrzony datą 21.11.1979r.

Sąd dał wiarę odwołującemu, że było to zatrudnienie w pełnym wymiarze. Okres tego zatrudnienia pokrywał się bowiem z okresem prowadzenia działalności usługowej przez odwołującego. Z zeznań J. O. wynika, że było wówczas mało pracy w usługach ślusarskich i dlatego zatrudnił się w T. jako kierowca K. na pełnym etacie. Jednocześnie opłacał w GS-ie ryczałt. Gdy pojawiło się więcej pracy w działalności usługowej – wtedy zrezygnował z pracy w T. i zatrudnił u siebie pracownika.

W ocenie Sądu zeznania te są szczerze i wiarygodne. Okres zatrudnienia w T. jest krótki. Świadczy to zdaniem Sądu o tym, że odwołujący podjął tam pracę, gdyż miał przestój w zamówieniach związanych ze swą działalnością usługową. Tym samym wiarygodne jest, że pracował tam na cały etat.

Dlatego Sąd przyjął, że w 1979r. podstawa wymiaru świadczenia wynosiła 22.015zł i zmienił w tym zakresie zaskarżoną decyzję.

Natomiast ustalenie, że J. O. pracował w T. w okresie od dnia 19.10.1979r. do dnia 21.11.1979r. nie ma znaczenia dla długości jego stażu pracy, albowiem okres ten ma zaliczony z innego tytułu.

Ustalając wysokość emerytury J. O., Sąd dodatkowo uwzględnił w ślad za opinią biegłej jako okresy składkowe okresy: od dnia 17.08.1972r. do 31.12.1972r., od dnia 01.05.1991r. do dnia 14.10.1991r. i od dnia 01.05.1992r. do dnia 31.07.1992r.

W okresie od dnia 17.08.1972r. do 31.12.1972r. J. O. pracował w Powiatowej Spółdzielni Pracy Usług (...) w O.. Ze złożonego do ZUS świadectwa pracy z dnia 22.02.1973r. wynika, że odwołujący pracował tam w okresie od dnia 01.03.1972r. do dnia 15.01.1973r. Przy czym okres od dnia 01.03.1972r. do dnia 16.07.1972r. jest zaliczony do stażu pracy odwołującego z tytułu zatrudnienia w (...). Natomiast okres od dnia 01.01.1973r. do dnia 15.01.1973r. jest zaliczony z tytułu zatrudnienia w GS (...) w O..

W okresie od dnia 01.05.1991r. do dnia 14.10.1991r. i od dnia 01.05.1992r. do dnia 31.07.1992r. J. O. pracował w (...). Zgodnie z zaświadczeniem z dnia 18.02.1997r. wydanym przez (...) załączonym do akt emerytalnych w dniu 28.01.2013r. – J. O. podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia w (...) sp. z o.o. w O. od dnia 02.01.1991r. do dnia 31.07.1992r. w wymiarze pełnego etatu. ZUS uznał w zaskarżonej decyzji w/w podstawę wynikającą z zaświadczenia, lecz nie uznał okresu podlegania ubezpieczeniu do stażu. Część z tego okresu zaliczona jest z uwagi na pokrywanie się tego okresu z zatrudnieniem sezonowym w Urzędzie Gminy w O.. Sąd uznał, że zachodzą podstawy do uwzględnienia tego okresu w stażu pracy.

Sąd przeliczył wysokość emerytury J. O. od dnia 01.12.2012r. stosownie do treści art.133 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS.

Stosownie do treści art.118 ust.1 a w/w ustawy, Sąd, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości, zobowiązany jest orzec, czy organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieprzyznanie tego świadczenia we właściwej wysokości. W ocenie Sądu w niniejszej sprawie ZUS takiej odpowiedzialności nie ponosi. Na etapie postępowania przed organem rentowym nie dało się bowiem rozwiązać wątpliwości związanych z wysokością wynagrodzenia otrzymywanego przez odwołującego w spornych okresach i konieczne było przeprowadzenie szerszego postępowania dowodowego przed Sądem, w tym zasięgnięcie opinii biegłej z zakresu rachunkowości.

Mając to na uwadze, Sąd orzekł w punkcie III na podstawie **art.118 ust.1a w/w ustawy**.

Nadto w punkcie IV wyroku na mocy **art.477¹⁰§2 kpc** Sąd przekazał do (...) Oddział w P. celem rozpoznania wniosek J. O. z dnia 15.05.2013r. o przeliczenie emerytury w oparciu o zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z Urzędu Gminy w O. za lata 1991-1995 z dnia 04.04.2013r. oraz informację o wysokości wypłaconego zasiłku z Powiatowego Urzędu Pracy w latach 2007-2008.

Sąd miał bowiem na uwadze, że było to roszczenie zgłoszone po wydaniu zaskarżonej decyzji i nie mogło wpływać na jej ocenę.